

Shell Pensioenfonds *Nieuwsbrief*

Dekkingsgraad schommelt rond 80%

De dekkinggraad van het Pensioenfonds, de verhouding tussen vermogen en pensioenverplichtingen, schommelt eind maart/begin april 2009 rond de 80%. Dat heeft uiteraard nog steeds alles te maken met de ontwikkelingen van de rente en de financiële markten. Onder invloed van die ontwikkelingen blijft de dekkinggraad erg beweeglijk.

Geen voorwaardelijke indexatie van pensioenen

Het bestuur van het Pensioenfonds heeft besloten om per 1 juli 2009 geen voorwaardelijke indexatie toe te kennen. Ingegane en uitgestelde pensioenen worden dus niet aangepast aan de gestegen prijzen. Voor de pensioenonderdelen met een onvoorwaardelijke indexatie vindt aanpassing wel plaats. Het Pensioenfonds heeft gepensioneerden en gewezen deelnemers onmiddellijk in een persoonlijke brief over het besluit geïnformeerd.

Zo lang de dekkinggraad onder 105% ligt, is voorwaardelijke indexatie niet toegestaan.

Toekomstige indexaties zullen worden uitgevoerd op basis van het indexatiebeleid. Wanneer de financiële situatie van het Pensioenfonds daarvoor voldoende ruimte biedt, kan het bestuur van het Pensioenfonds besluiten om gemiste indexatie in te halen. Dat kan tot maximaal vijf jaar later.

Herstelplan voor lange termijn

Verhoging van de premie voor de werkgever, minder risico in het beleggingsbeleid en alleen indexatie als de dekkinggraad voldoende is gestegen. Dat zijn de elementen van het lange-termijn herstelplan van het Shell Pensioenfonds. In het plan laat het Pensioenfonds zien hoe het binnen vijftien jaar weer de dekkinggraad denkt te bereiken die De Nederlandsche Bank (DNB) verlangt. Het plan gaat uit van zo realistisch mogelijke veronderstellingen over de toekomst binnen de door DNB aangegeven grenzen. De werkelijkheid kan natuurlijk altijd anders uitpakken. Willem Boeschoten, beleggingsstrateeg van Shell Asset Management Company BV (SAMCo) en lid van de werkgroep die het plan opstelde, geeft een toelichting. *Lees verder op pagina 2.*

Beleggingsbeleid voorzichtiger

Het lange-termijn beleggingsbeleid van Shell Pensioenfonds wordt wat voorzichtiger. Dat is een belangrijk onderdeel van het lange-termijn herstelplan. Het Pensioenfonds gaat iets minder dan voorheen beleggen in aandelen, en meer in - onder meer - zogeheten vastrentende waarden, zoals obligaties. Bart van der Steenstraten is algemeen directeur van SAMCo, dat de beleggingen van diverse Shell pensioenfondsen verzorgt, waaronder het grote Shell Pensioenfonds in Nederland. Hij legt uit hoe de aangepaste koers van het Pensioenfonds eruit ziet. 'We blijven ervan overtuigd dat je als pensioenfonds naar de lange termijn moet kijken. Je moet altijd een bepaalde mate van risico blijven nemen, anders verdien je niet genoeg. Een goed rendement is nodig om de pensioenen te kunnen betalen en zo mogelijk te kunnen indexeren volgens het beleid van het Pensioenfonds. Dit alles moet ook nog betaalbaar blijven.' *Lees verder op pagina 3.*

Deelnemersraad positief

De deelnemersraad heeft in positieve zin geadviseerd over het lange-termijn herstelplan. Dick Swier, lid van de deelnemersraad: 'Het Pensioenfonds heeft aan de hand van een groot aantal scenario's - mogelijke toekomsten - een lijn voor herstel uitgezet. We hebben in twee workshops met de directie en de voorzitter van het bestuur uitvoerig en in alle openheid over de ontstane situatie en het plan gesproken. *Lees verder op pagina 4.*

Herstelplannen voor korte en lange termijn

Het Pensioenfonds heeft twee herstelplannen gemaakt: een voor de korte termijn en een voor de lange termijn.

Het korte-termijn herstelplan, 19 december 2008 ingediend, is erop gericht dat de dekkinggraad van het Pensioenfonds uiterlijk in drie jaar tijd weer op het minimaal vereiste niveau van 105% komt. Het plan voorziet er ondermeer in dat Shell het vermogen van het Pensioenfonds door middel van bijstortingen aanvult. Daarnaast is de premie voor de werkgevers op 1 januari 2009 omhoog gegaan van 5% naar 23,6%. Op dezelfde datum is de werknemerspremie voor het salarisdeel boven het maximum van salarisgroep 5 (nu: € 74.881) gestegen van 2% naar 8%, het normale niveau volgens het geldende pensioenreglement. Eind oktober 2008 is ook het beleggingsbeleid tijdelijk aangepast. Het Pensioenfonds belegt momenteel veel minder in aandelen.

Het lange-termijn herstelplan bouwt voort op het plan voor de korte termijn. Doel van het lange-termijn herstelplan is het bereiken van de vereiste dekkinggraad van 127% binnen vijftien jaar, dus uiterlijk eind 2023.

De Nederlandsche Bank ziet toe op herstelplan

De Nederlandsche Bank (DNB) is de toezichthouder van de Nederlandse pensioenfondsen. Vanuit die verantwoordelijkheid heeft DNB inmiddels het korte-termijn herstelplan goedgekeurd. Nu gaat DNB beoordelen of het lange-termijn herstelplan van het Shell Pensioenfonds realistisch en praktisch haalbaar is. Voor midden 2009 wordt een reactie verwacht.

Het Pensioenfonds rapporteert elk kwartaal aan DNB. Daarnaast zal het jaarlijks rapporteren over de vorderingen in het kader van het herstelplan. In de rapportages geeft het Pensioenfonds onder meer aan welke acties zijn ondernomen, welk resultaat die hebben gehad en wat de actuele financiële positie van het Pensioenfonds is.

Willem Boeschoten

Vervolg op 'Herstelplan voor lange termijn' van pagina 1

Het korte-termijn herstelplan geeft aan hoe de dekkinggraad naar de minimaal vereiste 105% gebracht kan worden en voorziet in bijstortingen door Shell. Het lange-termijn herstelplan bouwt hierop voort en geeft aan hoe vervolgens het vereiste niveau van 127% kan worden bereikt.

Het lange-termijn herstelplan van het Shell Pensioenfonds kent drie elementen.

1. Het beleggingsbeleid is op een aantal punten aangepast. Zo gaat het Pensioenfonds minder in aandelen beleggen en meer in vastrentende waarden, zoals obligaties zie artikel 'Beleggingsbeleid voorzichtiger'.
2. De premie gaat voor de werkgever omhoog. Deze premie was met ingang van 1 januari 2009 al verhoogd van 5% naar 23,6% en zal met ingang van 1 juli 2009 verder verhoogd worden naar 32,1%. De stijging hangt samen met de ontwikkeling van de dekkinggraad. De premie voor de werknemer ligt vast in Reglement V en blijft 2% over het salarisdeel tot het maximum van salarisgroep 5 (nu € 74.881), en 8% over het salarisdeel daarboven.
3. Het beleid voor de indexatie is, ook in de herstelperiode, ongewijzigd: dus zolang de dekkinggraad onder 105% ligt, is er geen indexatie. Ligt de dekkinggraad erboven, maar zou hij als gevolg van een indexatie weer onder dat niveau zakken, dan kan er ook nog geen sprake zijn van (volledige) indexatie.

Willem Boeschoten: 'Dat zijn de drie knoppen waar je aan kunt draaien om het Pensioenfonds een gezonde toekomst te geven. Die drie beïnvloeden elkaar in hoge mate. Het herstelplan geeft aan hoe het Pensioenfonds binnen vijftien jaar weer op de vereiste dekkinggraad van 127% kan komen. Die vereiste dekkinggraad is mede afhankelijk van het risico dat je neemt met je beleggingsbeleid. Hoe meer risico's, hoe groter de financiële buffer die DNB van een pensioenfonds verlangt. Niemand weet precies hoe de financiële markten zich zullen ontwikkelen en wat de rente gaat doen. Daarom werken we in het herstelplan met een gemiddelde verwachte ontwikkeling.

We moeten met het lange-termijn herstelplan voldoen aan de eisen van onze toezichthouder, DNB. Je mag bijvoorbeeld niet van een te hoog rendement uitgaan; maar je mag de inflatie en de loonontwikkeling juist niet te laag inschatten. Anders reken je jezelf rijk. Voorgeschreven is dat we per jaar voor de inflatie ten minste rekening moeten houden met 2% en voor de loonontwikkeling met 3%. Dat is in de huidige omstandigheden behoorlijk hoog, zulke stijgingen voorzien we op de korte termijn niet, maar over een aantal jaren kan het weer anders zijn. Over de opzet van het herstelplan is ook tussentijds met DNB overlegd, om er zeker van te zijn dat we op het goede spoor zaten.'

Vervolg op 'Beleggingsbeleid voorzichtiger' van pagina 1

Het beleggingsbeleid is eind oktober 2008 al tijdelijk aangepast, toen de financiële markten in een vrije val belandden. Bart van der Steenstraten: 'Het plan voor 2008-2010 ging uit van 55% aandelen, 30% vastrentend en 15% alternatieven. Die laatste categorie omvat onder meer hedgefondsen, private equity en onroerend goed. Deze alternatieve beleggingen zijn minder risicovol dan aandelen. Gelet op de dramatische ontwikkeling van de financiële markten en de effecten daarvan op financiële instellingen en de gehele wereldeconomie, besloot het bestuur van het Pensioenfonds om over te gaan naar een tijdelijke verhouding 30-50-20. Dus een defensieve mix met veel minder aandelen, meer vastrentend en iets meer alternatieven.

Het lange-termijn herstelplan gaat uit van 45-35-20. Minder risico dan voorheen, maar wel duidelijk weer méér aandelen dan in de tijdelijke situatie die we op dit moment hebben. Het bestuur heeft besloten eerst die defensieve mix vast te houden en pas over te gaan naar het nieuwe beleggingsbeleid voor de lange termijn als de ontwikkelingen in de wereld dat rechtvaardigen.'

Het Pensioenfonds heeft in het verleden ook belegd met geleend geld, met name in hedgefondsen. In de periode 2001-2007 heeft dat, na betaling van rente op die leningen, zoals verwacht een positief rendement opgeleverd. Ook in de slechte beleggingsjaren aan het begin van die periode. Gelet op de ontwikkelingen in 2008 en in het kader van het herstelplan zullen leningen nu echter in hun geheel worden afgelost. De regionale verdeling van de aandelenbeleggingen

wordt ook aangepast. Voorheen was 25% van de aandelen in opkomende markten belegd, dat wordt nu 20%. Die 5 procentpunt verschuift naar beleggingen in Europese aandelen. Deze keuze vermindert het liquiditeitsrisico voor het Pensioenfonds dat samenhangt met het afdekken van valutarisico's op beleggingen buiten de Eurozone.

Bart van der Steenstraten

VOORLOPIG GEEN WAARDEOVERDRACHT

Waardeoverdracht is het meenemen van opgebouwde pensioen-aanspraken bij de oude werkgever naar de pensioenregeling van de nieuwe werkgever. Doel daarvan is het zoveel mogelijk beperken van een 'pensioenbreuk'. Waardeoverdracht kan naar twee kanten: het Shell Pensioenfonds in óf uit.

Waardeoverdracht is echter wettelijk niet toegestaan bij een dekkingsgraad onder 100%. Daarvan is nu sprake bij een groot aantal pensioenfondsen waaronder het Shell Pensioenfonds. Vandaar dat waardeoverdracht tussen pensioenfondsen op dit moment grotendeels stil ligt.

PROGNOSE TOEKOMSTIGE VERPLICHTINGEN

Bij het maken van een lange-termijn herstelplan moet het Pensioenfonds rekening houden met een groot aantal onzekere factoren. Niemand weet bijvoorbeeld hoe de aandelenkoersen en de rente zich zullen ontwikkelen. Daarom werkt het Pensioenfonds met een groot aantal scenario's die uiteindelijk een gemiddelde opleveren.

Maud Slabbers, actuaire van het Pensioenfonds: 'We brengen in beeld hoeveel mensen er met pensioen zullen gaan en overleggen met Shell welke prognoses het bedrijf hanteert voor de ontwikkeling van het personeelsbestand. Een belangrijk aspect is ook hoe lang mensen naar verwachting pensioen zullen ontvangen. De zogeheten overlevingstafels geven aan hoe oud Nederlanders worden. Dat kun je toespitsen op de beroepsbevolking, en vervolgens ook nog op Shell. Werknemers van Shell worden gemiddeld ouder dan de Nederlandse beroepsbevolking. Dat is plezierig, maar het zorgt wel voor hogere pensioenverplichtingen.'

Aanvulling door werkgever

In de Uitvoeringsovereenkomst tussen de toegetreden Shell maatschappijen en het Pensioenfonds is vastgelegd dat de werkgevers, wanneer de dekkingsgraad zich gedurende zes maanden regelmatig onder de 105% bevindt, bijstortingen zullen doen die nodig zijn om het vermogen van het Pensioenfonds weer op die minimaal vereiste dekkingsgraad te brengen.

De werkgeverspremie is van 5% naar 23,6% verhoogd en zal per 1 juli 2009 nog verder verhoogd worden naar 32,1%. De aanvullingen komen boven op deze forse stijgingen van de werkgeverspremie. Ter vergelijking: de werknemerspremie is 2% voor het salaris-deel tot € 74.881 en 8% daarboven.

Vraag & antwoord

1 *Wijzig de pensioenregeling door dit herstelplan?*

Nee. De pensioenregeling wijzigd niet door dit herstelplan. Het Pensioenfonds, dat het herstelplan heeft opgesteld, voert de pensioenregeling uit. De pensioenregeling vloeit voort uit de pensioenovereenkomst, die is afgesloten tussen Shell werkgevers en hun werknemers.

2 *Wordt de gemiste indexatie ingebaald?*

Dat kan, maar het is zeker geen automatisme. Het indexatiebeleid geeft het bestuur de mogelijkheid om te besluiten de gemiste indexatie geheel of gedeeltelijk in te halen. Voorwaarde is uiteraard dat de financiële gezondheid van het Pensioenfonds dat toelaat; de dekkingsgraad moet hoog genoeg zijn. Gemiste indexaties blijven 5 jaar 'op de lat staan'.

3 *Gaat de premie voor werknemers verder omhoog als de situatie verslechtert?*

De hoogte van de deelnemerspremie is vastgelegd in het Reglement. Een verhoging boven het in het Reglement vastgelegde niveau kan alleen gebeuren op initiatief van de werkgever. Daarvoor moet de pensioenovereenkomst gewijzigd worden en vervolgens is een wijziging van het Reglement nodig. Op dit moment is dat allemaal niet aan de orde.

4 *Gaat het Pensioenfonds met minder risico beleggen?*

Dat gebeurt al sinds eind oktober vorig jaar. Binnen de totale portefeuille nemen aandelen op dit moment 30% voor hun rekening, 50% bestaat uit vastrentende waarden, zoals obligaties, 20% bestaat uit alternatieve beleggingen (hedgefondsen, private equity en vastgoed). Voorheen was het percentage aandelen 55. De aanpassing is tijdelijk. In het lange-termijn herstelplan gaat het Pensioenfonds uit van 45% aandelen, 35% vastrentend en 20% alternatieven. Het bestuur volgt de ontwikkelingen in de wereld nauwlettend. Aan de hand hiervan zal het bestuur te zijner tijd besluiten wanneer en hoe naar de nieuwe beleggingsmix zal worden overgestapt.

Dick Swier

Vervolg op 'Deelnemersraad positief' van pagina 1

Mede op basis van de workshops hebben we eind maart, na een grondige afweging, advies uitgebracht. Het feit dat in de deelnemersraad relevante expertises zijn vertegenwoordigd, financieel, pensioentechnisch en juridisch, heeft ons daarbij natuurlijk geholpen. Het is naar onze mening, in de gegeven omstandigheden, een realistisch plan, met natuurlijk onzekerheden als het gaat om de aannames met betrekking tot de toekomstige resultaten van het beleggingsbeleid en de rente.'

Dick Swier geeft aan dat de deelnemersraad nogal wat reacties uit het land krijgt naar aanleiding van de sterk gedaalde dekkingsgraad. 'Die reacties zijn kritisch en af en toe behoorlijk emotioneel. De mensen zijn bezorgd, terecht, en vragen zich af hoe dit heeft kunnen gebeuren en hoe de toekomst van hun pensioen eruit ziet. Wij proberen hun vragen zo goed mogelijk te beantwoorden zonder daarbij op de stoel van het bestuur van het Pensioenfonds te gaan zitten. Wij benadrukken daarbij dat wij, deelnemers en gepensioneerden, in een relatief gunstige positie verkeren vergeleken met veel andere pensioenfondsen: wij hebben aan Shell een goede sponsor, waardoor het Pensioenfonds een beroep kan doen op bijstorting tot een dekkingsgraad van 105%. En dat kunnen maar weinig fondsen zeggen.'

Disclaimer

De maatschappijen waarin Royal Dutch Shell plc direct of indirect deelnemingen heeft, zijn afzonderlijke rechtspersonen met een eigen identiteit. In deze nieuwsbrief wordt het collectieve begrip "Shell" gebruikt om de verschillende bij het Shell Pensioenfonds aangesloten Shell werkgevers en joint ventures aan te duiden.

Aan deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend. In het Reglement staat de officiële juridische tekst van de pensioenregeling.

The English version of this newsletter is available at:
www.shell.nl/pensioenfonds

Stichting Shell Pensioenfonds
Postbus 65, 2501 CB Den Haag
E-mail pensioenfonds@shell.com
Internet www.shell.nl/pensioenfonds